

**Heilbrigðisvíssindasvið
Hjúkrunarfræði 2010**

**Reynsla sjúklinga af heilsufarstengdu sjálfsmati
og endurhæfingu í verkjaskólanum í Kristnesi.**

**Inga Steinlaug Hauksdóttir
Pétur Þórunn Sigfúsdóttir**

**Lokaverkefni til B.Sc. gráðu í hjúkrunarfræði
Leiðbeinandi: Kristín Þórarinsdóttir**

Verkefni þetta er lokaverkefni til B.Sc. prófs í hjúkrunarfræði

Verkefnið unnu:

Inga Steinlaug Hauksdóttir

Petra Pórunn Sigfúsdóttir

**Það staðfestist hér með að þetta lokaverkefni fullnægir að okkar dómi kröfum til
B.Sc. prófs í hjúkrunarfræði**

**Kristín Þórarinsdóttir, M.Sc.
Leiðbeinandi**

**Elín Margrét Hallgrímsdóttir
Prófdómari**

Útdráttur

Rannsóknin: Í verkjaskólanum í Kristnesi sem er starfræktur innan endurhæfingardeildar Sjúkrahússins á Akureyri hafa sjúklingar skráð og metið eigið heilsufar á sérstök eyðublöð. Blöðin og vinnulagið sem þeim tengist byggja m.a. á hugmyndafræði um einstaklingsmiðaða nálgun, gagnvirk samskipti, sameiginlegri ákvarðanatöku og á því að byggja hjúkrun á þeirri merkingu sem sjúklingar leggja í aðstæður sínar.

Tilgangur: Tilgangur rannsóknarinnar sem er fyrirbærafræðileg var annars vegar að kanna reynslu sjúklinga af því að fylla út sjálfsmatseyðublöðin og meta þannig heilsufarstengda þætti og hins vegar að kanna reynslu sjúklinga af þeirri meðferð sem verkjaskólinn hefur að bjóða.

Rannsóknarspurningar: Settar voru fram tvær rannsóknarspurningar:

1. Hver er reynsla sjúklinga í endurhæfingu af heilsufarstengdu sjálfsmati?
2. Hver er reynsla sjúklinga af endurhæfingu verkjaskólans í Kristnesi?

Aðferð: Við gerð rannsóknarinnar var notast við rannsóknaraðferð Vancouver-skólans í fyrirbærafræði. Tekin voru opin viðtöl við fjóra sjúklinga sem síðan voru greind í þemu og sett upp í greiningarlíkön.

Niðurstöður: Aðalþemað í geiningarlíkani I sem fjallar um reynslu sjúklinga af sjálfsmatinu var: Jákvað upplifun af sjálfsmati en þörf á umræðu. Meginþemun voru: Áhrif á samskipti og óljós tilgangur með sjálfsmatinu. Í greiningarlíkani II sem lýsir reynslu sjúklinga af endurhæfingunni í verkjaskólanum var aðalþemað: Stuðningur og umhyggja. Meginþemun voru: Sameiginleg ákvarðanataka, einstaklingsmiðuð nálgun, ánægja með samskipti og aðgengi að starfsfólki, hvatning, hvíld og of miklar væntingar.

Ályktanir: Reynsla sjúklinga af sjálfsmatinu og endurhæfingunni í verkjaskólanum er jákvæð en það mætti gefa þeim betra tækifæri á umræðum um sjálfsmatið. Einnig þyrfti að útskýra markmið sjálfsmatsins betur fyrir sjúklingum svo þeir upplifi virka þáttöku og sameiginlega ákvarðanatöku í endurhæfingarferlinu. Sjálfsmatið hefur samt sem áður góð áhrif á samskipti milli sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólks.

Lykilhugtök: Sjálfsmat, endurhæfing, langvinnir verkir, einstaklingsmiðuð nálgun, sameiginleg ákvarðanataka.

Abstract

The research: In verkjaskólinn which is a program at the Rehabilitation ward at Kristnes at the Hospital in Akureyri, patients have assessed health related issues using specific self-assessment formats. The self-assessment formats and the practice related to them is among other things based on theoretical framework regarding person-centred care, interactive communication, shared decision making and on grounding nursing on the meaning patients ascribe to their health conditions.

Objective: The purpose of this phenomenological study is to explore patients' experience of assessing health related issues by use of the self-assessments and also to explore their experience of the rehabilitation in the program, verkjaskólinn.

Research questions: Two research questions were posed.

How do patients at rehabilitation experience health related self-assessment?

How do patients experience the rehabilitation at the verkjaskólinn at Kristnes?

Method: A phenomenological research method was used in accordance with the Vancouver-school of phenomenology. Open interviews were made with four patients and subsequently analysed into themes.

Results: The former overriding theme that described the experience of the self-assessment formats was: Positive experience of the self-assessment formats but a need for a better communication. The main themes of the overriding theme were: influence on communication and uncertain purpose. The latter overriding theme that described the experience of the rehabilitation was: shared decision making, individualized care, satisfying communication, motivation, availability, relaxation and over expectations.

Conclusion: The patients' experience of the self-assessment formats and the rehabilitation is positive but it could be more effective to better explain the purpose of the self-assessment in order for the patients to experience a sense of control in regards to active participation and decision making in the whole rehabilitation process. Never the less the self-assessment formats have proven to have a positive influence on the communication between patients and health care professionals.

Key concepts: Self-assessment, rehabilitation, chronic pain, person-centred care, shared decision making.

Efnisyfirlit

Kafli 1	Error! Bookmark not defined.
Inngangur	Error! Bookmark not defined.
1.1. Bakgrunnur rannsóknar.....	Error! Bookmark not defined.
1.2. Tilgangur rannsóknar	Error! Bookmark not defined.
1.3. Rannsóknarspurningar	Error! Bookmark not defined.
1.4. Skilgreining hugtaka	Error! Bookmark not defined.
1.5. Gildismat rannsakenda.....	Error! Bookmark not defined.
1.6. Vísindalegur ávinningur.....	Error! Bookmark not defined.
1.7. Aðferðafræði	Error! Bookmark not defined.
1.8. Uppbygging rannsóknarskýrslunnar	Error! Bookmark not defined.
1.9. Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.
Kafli 2	Error! Bookmark not defined.
Fræðileg umfjöllun.....	Error! Bookmark not defined.
2.1. Inngangur	Error! Bookmark not defined.
2.2. Verkir	Error! Bookmark not defined.
2.3. Endurhæfing.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.1. Endurhæfing í Kristnesi.	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Verkjaskólinn	Error! Bookmark not defined.
2.3.3. Verkjaskóli – hópdagskrá.	Error! Bookmark not defined.

2.3.4. Heilsufarstengda sjálfsmatið.....	Error! Bookmark not defined.
2.4. Einstaklingsmiðuð nálgun.....	Error! Bookmark not defined.
2.5. Rannsóknir á einstaklingsmiðaðri nálgun	Error! Bookmark not defined.
2.6. Valdefling (empowerment)	Error! Bookmark not defined.
2.7. Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.
Kafli 3	Error! Bookmark not defined.
Aðferðafræði	Error! Bookmark not defined.
3.1. Kynning.....	Error! Bookmark not defined.
3.2. Val á aðferðafræði.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.1. Fyrirbærafræði.	Error! Bookmark not defined.
3.2.2. Vancouver-skólinn í fyrirbærafræði.	Error! Bookmark not defined.
3.3. Rannsóknarspurningar	Error! Bookmark not defined.
3.4. Val og lýsing á þáttakendum	Error! Bookmark not defined.
3.5. Upplýsingasöfnun og greining gagna	Error! Bookmark not defined.
3.6. Siðfræðilegir þættir rannsóknar	Error! Bookmark not defined.
3.7. Réttmæti eða trúverðugleiki rannsóknar	Error! Bookmark not defined.
3.8. Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.
Kafli 4	Error! Bookmark not defined.
Niðurstöður	Error! Bookmark not defined.
4.1. Kynning.....	Error! Bookmark not defined.
4.2. Kynning á meðrannsakendum.....	Error! Bookmark not defined.

4.3. Greiningarlíkön	Error! Bookmark not defined.
4.3.1. Reynsla sjúklinga af notkun sjálfsmatsblaða.	Error! Bookmark not defined.
4.3.2. Reynsla sjúklinga af meðferð í verkjaskólanum í Kristnesi.	Error! Bookmark not defined.
4.4. Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.
Kafli 5	Error! Bookmark not defined.
Umræður	Error! Bookmark not defined.
5.1. Kynning.....	Error! Bookmark not defined.
5.2 Jákvæð reynsla af sjálfsmati en þörf á umræðu .	Error! Bookmark not defined.
5.3. Áhrif á samskipti.....	Error! Bookmark not defined.
5.4. Óljós tilgangur með sjálfsmatinu	Error! Bookmark not defined.
5.5. Stuðningur og umhyggja.....	Error! Bookmark not defined.
5.6. Einstaklingsmiðuð nálgun.....	Error! Bookmark not defined.
5.7. Sameiginleg ákvarðanataka	Error! Bookmark not defined.
5.8. Ánægja með samskipti og aðgengi að starfsfólki	Error! Bookmark not defined.
5.9. Hvatning og hvíld	Error! Bookmark not defined.
5.10. Of miklar væntingar.....	Error! Bookmark not defined.
5.11. Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.
Kafli 6	Error! Bookmark not defined.
Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.

6.1.	Takmarkanir rannsóknarinnar	Error! Bookmark not defined.
6.2.	Hagnýt gildi fyrir hjúkrunarfræðinga.....	Error! Bookmark not defined.
6.3.	Hagnýt gildi fyrir hjúkrunarstjórnun.....	Error! Bookmark not defined.
6.4.	Hagnýt gildi fyrir hjúkrunarmenntun.....	Error! Bookmark not defined.
6.5	Hagnýtt gildi fyrir hjúkrunarrannsóknir.....	Error! Bookmark not defined.
6.6.	Framtíðarrannsóknir.....	Error! Bookmark not defined.
6.7.	Samantekt.....	Error! Bookmark not defined.
	Heimildaskrá	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 1: Heilsufarstengt sjálfsmat.....	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 2: Umsókn til siðanefndar	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 3: Svar frá Siðanefnd	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 4: Svar frá persónuvernd	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 5: Kynningarbréf til sjúklings	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 6: Samþykkisbréf	Error! Bookmark not defined.
	Fylgiskjal 7: Verkjaskóli – hópdagskrá.	Error! Bookmark not defined.